

Kanadai Magyar Ujság
 Kanada és az angol Nyugat-amerikai legjelentősebb magyar lapja.
 Megjelenik: szombaton
 Előfizetés ára évi \$3.00
 Kalkula: országokban \$1.60
 Személyes, kifizetés nélkül és nyugdíjra
 Winnipeg, Man.
 296 1/2 Main Street

Kanadai Magyar Ujság

Főszerkesztő: HORDÓSY IVÁN Editor

Canadian Hungarian News
 Kanadai Magyar Ujság
 is the leading Hungarian Newspaper with the largest circulation in the British Empire.
 Issued every Saturday
 Subscription Price
 In Canada \$3.00
 In foreign countries \$3.60
 Office and printing plant
 296 1/2 Main Street
 Winnipeg, Man.

VOL V. EVFOLYAM

WINNIPEG, MAN., 1928. SZOMBAT FEBRUÁR 18.

NO. 8. SZAM.

Negyvenkilenc ember borzalmas pusztulása az ontarioi aranybányában

TIMMINS, Ont. február 12.

Az itteni Hollinger Consolidated Gold Mines telepen irtozatos szerencsétlenség történt pénteken a délelőtti órákban. A szerencsétlenség közvetlen okozója az egyik tárnában — eddig még ki nem derített okokból — támadt tűz, amely a bányatelep felső rétegeiben ütött ki és azokat annyira elárasztotta füsttel és mérges széndioxiddal, hogy az alsóbb rétegekből való áthatótást jóformán lehetetlenné tette.

A legnagyobb baj az volt, hogy bár a tűz már reggel 8 óra tájban kiltott, az alsó rétegekben dolgozó munkások a füstöt csak tíz óra tájban vették észre és csak ekkor kezdtek menekülni.

Délelőtt 10 és 12 között, mintegy 8—900 munkás jött fel a bányából, de eddigre már öt bányász megölt a mérges gáz és negyvennégyet teljesen elzárta a külvilágtól, mert a gáz olyan vastag rétegben árasztotta el a lélegzőcsövet, hogy a mentési munkálatokat teljesen abba kellett hagyni. A gáz erősségének megmérése kalitkában egy kanári madarat bocsátottak le, amely két perc alatt elpusztult.

A jelentések szerint az amerikai kontinensen — és ez szinte kihetetlen — csupán egyetlen olyan segélykocsi van, amely a speciális követelményeknek teljesen megfelel és ezt Pennsylvániában használják. A kocsit azonnal elküldötték a szerencsétlenség színhelyére.

Mindenestre jellemző, hogy ugyanakkor, amidőn a Hollinger aranybánya a világ harmadik és az északamerikai kontinens első és legnagyobb aranybányája, amely 1911 óta 121 millió dollár értékű aranyat termelt ki, nem gondoskodott még ilyen minimális mértékben sem munkásainak életbiztosításáról.

A szerencsétlenség áldozatainak nevét még nem hozták nyilvánosságra és reméljük, hogy közöttük nem fogunk magyar nevet olvasni.

Harminckilenc munkás holtteste

TIMMINS, Ont. február 14.

Bár a mentési munkálatok eredményéről hivatalos jelentést mindeddig nem adtak ki, megállapítható, hogy a szerencsétlenség keletkezésének időpontjától mostanig összesen tizenkét embert sikerült megmenteni és harminckilenc bányász életét vesztette a borzalmas katasztrófában. A torontói tűzoltóság különvonaton küldötte gázálarcait a színhelyre és a pittsburgi bányatelep is elküldötte speciális mentőkocsiját, mely vasárnap, február 12-én reggel 7 órakor érkezett meg és azonnal munkához látott.

Ma már egészen bizonyos, hogy a mentési munkálatok főleg a szükséges mentőeszközök hiánya folytán vallottak kudarcot, amely körülmény rettenetes felelősséget hárít a bányavezetésre.

A telep egyébként teljesen kihalt, özegek és árvák kétségbeesett sirankozása hallható mindenütt. Az első áldozatok hétfőn temették el.

King, minisztereink és P. Heenan, munkaügyi miniszter részvételi-iratokat küldöttek, míg az egyik biztosító társaság 5000 dollárt küldött a szerencsétlenül járt bányászcsaládok felsegélyezésére.

LEMONDOTT A SZERB KORMÁNY

BELGRÁD, Febr. 13. — A szerb kormány beadta lemondását. A múlt héten öt miniszter mondott le. Emiatt tarthatatlanná vált a helyzet. A király Vukovic, volt közigazgatási minisztert bízta meg az új kormány megalkotásával.

a támadókat. A Calles-kormány minden katolikus vezetőembert letartóztatott, akár fejt ki forradalmi tevékenységet, akár nem. Guanajuatában Father Jose Amay Gonzales és Father Samuel Ginoit letartóztatták, mert egy házasságkötésnél közreműködtek. Guadalajarában, Pihuama közelében, 14 forradalmárt megölték a szövetségi katonák.

Magyarország megszakítja a diplomáciai viszonyt Mexikóval?

Budapest, febr. 14.
 A magyar parlamentben indítvány hangzott el arra vonatkozólag, hogy a mexikói kormány által elküldött állandó atrocitások miatt Magyarország szakítsa meg a diplomáciai összeköttetést Mexikóval.

MEXICO CITY, febr. 13. — A Calles kormány Jalisco és Guanajuato államokba küldte nélkülözhetetlen katonaságának részét, mert ott újabb forradalom tört ki, állítólag gyújtogatnak és a vonatok ellen is bombahaverényléseket követnek el a Calles elleni felkelők. Maga Amaro, hadügyminiszter intézi a hadműveleteket a kormány nevében a forradalmárokat ellen. Guadalajarában a felkelők bombát dobáltak követve el egy vasút ellen. Bombázó repülőgépekkel bergették el

Pofozkodtak az oláh parlamentben

BUKAREST, febr. 14.
 A NEMZETI PARASZTPÁRT VEZÉRE ÉS A BRATIANU PART EGYIK KÉPVISELŐJE HAJBAKAPTAK ÉS ÖKÖLLEL ÜTÖTTÉK VERTÉK EGYMÁST MA A PARLAMENTBEN.
 MANIU, A PARASZTPÁRT VEZÉRE TOLVAJ GAZEMBERNEK NEVEZTE LUPU MINISZTERT, AMIRE A MINISZTER PARTHIVEI NEMEKES-TEK MANIUNAK ÉS AZ EGYIK KÖZÖLÖK FELPOFOZTA. FELFEGYVERZETT KATONÁK VALASZTOTTAK SZÉT A VEREKEDŐKET. A KORMÁNY EGÉSZ SEREG PARASZTPÁRTI KÉPVISELŐT, HARMINC EGYMÁSUTAN KOVETKEZO OLESRŐL KITILTOTT, AMIRE UJABB ÖRRIÁSI FELZUDULÁS ES BOTRÁNY KELETKEZETT.

Irtózatos vihar pusztit Európában

London, febr. 14.

EUROPÁN UJBÓL BORZALMAS VIHAR SEPERT VÉGI, MELY ANGLIABAN TIZENEGY, SKANDINAVIABAN PEDIG HUSZONNÉGY EMBERELETET KOVETELT ALDOZATUL.

RENGETEG ÉPÜLET ELPUZTULT ÉS SZÁMTALAN HAJÓ VESZETT EL ÉS A VIHAR A TENGER VIZÉT ANYYIRA FELKAVARTÁ, HOGY A SKANDINÁV PARTOK MENTÉN A TENGER ALSÓ RÉTEGEI-BEN LEVŐ KENES HIDROGEN A FELSZINRE KERULT ÉS MILLIÓNYI HALAT PUSZTITOTT EL. EGYES VIDAKEKEN AZ ÉPINSÉGTŐL FELNEK MIUTÁN A LAKOSSÁG NEM HAJLANDÓ HALAT ENNI, ATTÓL TARTVAN, HOGY MEGMERGEZŐDIK.

MOSZKVA-BAN A RUDSENKOVÓ VASMŰVEK TELEPÉN VOLT ÓRIÁSI ROBBANÁS, MELY TIZENKÉT MUNKÁST ÖLT MEG.

Amerika pénzügyi központjában hirdetik már Trianon revízióját

Rothermere lord, Magyarország hatalmas és önzetlen barátja legutóbb a newyorki Wall Street, az Egyesült Államok pénzügyi életének központjába dobta bele a magyar kérdést, amikor hosszú hasábkon ismertette a „Magazine of Wall Street” című nagyterjedelmű közgazdasági folyóiratban a trianoni szerződés szörnyű igazságtalanságait. A lap, amelyben a cikk megjelent, a cikk első oldalához színes képet rajzoltatott a háborúról. A pusztulás képe közepette hatalmas ágyúokádja az égbe a tüzet és kigyuladt repülőgépek zuhanának a föld felé körszögölve. Lord Rothermere személyi sulyának külön bevezetés adódik, amely konkluziót von le az lap olvasószámára és Szerkesztő aláírásával ezeket mondja:

— A probléma, amelyről Rothermere lord beszél — Magyarország szerencsétlen helyzete — talán helyi vagy legalább is alárendelt jelentőségű problémának tűnhetik fel azok előtt, akik nem járatosak Európa ügyeiben. A helyzet azonban valójában az, hogy Magyarország és Csehszlovákia viszonya veszedelmekkel fenyegetett egész Európa békéjét. Hogy a trianoni szerződés, amelyről Lord Rothermere beszél, revidálni kell-e vagy sem, ez kétségtelenül a legfontosabb kérdések egyike, ami ma Európá előtt fekszik. Fontosságát nem lehet egyedül Magyarországra és Csehszlovákiára szorítani, mert revidálás valószínűleg megnyitná az utat a többi szerződésbe, különösen a versaillesi szerződésbe való belekötésbe. Kétségtelen, hogy Lord Rothermere Európá fájó pontjára tette az újítást és megállapítással a legfontosabb olvasást érdemlik meg, mert egyenes kulcsát szolgáltatják a kontinens jövő állapotainak. Minél ilyen természetű szerző

nagy értékkel bír azok számára, akik tökélet helyeznek el európai papírokban és az üzletemberek számára, akiknek ott érdekeltségeik vannak. Ezután következik Rothermere részletes tanulmánya, melyből asomban — helyesülése miatt csak az alábbi kivonatokat közöljük: — Az összes levert nemzetek között Magyarországot sújtották a legjobban a trianoni szerződéssel, amely a legkegyetlenebb szerződés Európá történetében azóta a szerződés óta, amelylyel három más ország között felosztották Lengyelországot (és tudjuk, hogy Lengyelországot vissza kellett állítani).

De még ezt a rettenetes szerződést is meg lehetett volna érteni, ha valóban szükséges lett volna és az új helyzet jobb lenne, mint a régi. De feltételekkel egy eszeretendős államot pusztán azért, hogy új államokkal kiérleltessék, ez olyan veszedelmes fényűzés, amit Európa nem engedhet meg. A trianoni szerződés Közép-Európa balkanizálását jelenti.

Ha megemlítem olyan kiváló állam férfit nevelt, mint Mr. Lansing (Wilson kormányának külügyminisztere) és az Egyesült Államok párisi békekeleletusa) és De Monzie (francia közoktatási miniszter) Smuts tábornok (Dél-Afrika békekeleletusa Párisban), Signor Nitti (Olaszország minisztere) és az olasz békekeleletusa elnöke), Mr. Keynes (a békekonferencia tagja), Fridtjof Nansen (a Nobel békedíj kitüntetettje), akiknek mindnek fontos szerepe volt a trianoni szerződés megzavargatásában és akik valamennyien ellene voltak annak, könnyű annak belátására ébredni, hogy a trianoni szerződést a legigazságtalanabb módon kényszerítették Magyarországra.

Mit követel az utódállamoktól a józan ész?

En azt hiszem, hogy azt a javaslatot, amit én tettem, könnyen elfogadhatnák az összes felek a jövő elrendezés megvitatásának alapjául. Józan ész kell hozzá és ebből a kiindulási állomásnak lenne a legtöbb haszna. Ahogy a helyzet ma áll, csaknek az államoknak nagyszámú nemzeti kisebbségek vannak, amelyeket nagyon nehéz kormányozni. Bisznítja ezt Csehszlovákia mai savorakal teljes helyzete. Csehszlovákia például hét különböző nemzetiségű áll, amelyek mindegyike olyan antagonizmussal visel-

de egészen érthetetlen okokból elszakították az anyaországtól.

Még maga a Daily Telegraph, amelyt gyakran inspirál az angol külügyminiszterium is kénytelen volt elismerni, hogy „nem lehet nemzeti államnak nevezni egyikét sem az új vagy újonnan megnőtt államoknak. Csehszlovákia lakosai között, több, mint hárommillió német és egymillió magyar van. Románia átvett 1,800,000 magyart és 800,000 szász, akik mind nyájban magasabb kulturstandardon állanak, mint ő maga.

Ha megfontolás, tárgyává tesszük azokat a nagy előnyöket, amelyeket ezek az államok kaptak a szövetségesek jóvoltából,

igazán nem nagy dolog arra kérni őket, hogy az európai béke érdekében adják vissza egy kis részét annak a területnek, amelyet kaptak és amelynek tölük teljesen elűtő nemzetiségű lakosság van. Enélkül az én meggyőződésem szerint nem lehet igazi béke Közép-Európában.

HEVES VITÁK A BIRODALMI PARLAMENTBEN

BOURASSA ÉS CLARK TABORNOK ÖSSZECSAPÁSA — A HUDSON BAY VONAL ÉS A BEVÁNDORLÁS A KÖZÉPPONTBAN

Ottawa, febr. 11.

A birodalmi törvényhozás heves jelenetek színhelye volt az elmúlt héten. A megindult viták középpontjában a bevándorlás kérdése és a Hudson Bay vonal problémája volt.

A parlamenti harc Henry Bourassa pártokivüli, (Labelle), kijelentéséből indult ki, mely szerint Kanada igen nagy hibát követ el, amikor jóformán minden válogatás nélkül bocsátja be sőt segít mindazokat, akik Angliából vándorolnak ide.

— Ezek között — mondotta Bourassa — sokan vannak, akik a legradikálisabb és legszélsőségesebb elveket vallják és mindennek ellenségei, ami nemzeti és ami brit. Ha azt akarjuk, hogy Kanada minél előbb elszakadjon a birodalomtól és a helyzet a dominium és London között napról napra kiélesedjék — folytassuk csak tovább a mai politikát és az eredmény nem fog elmaradni!

Bourassa szavaira nagy izgalom támadt — különösen a konzervatívok sorában, akik közül Clark tabornok heves hangon válaszolt Bourassának: — Nem tette-e meg mindenki a kötelességét a háború alatt Kanadával és a brit birodalommal szemben?

Bourassa válaszában kifejtette, hogy a háború óta a viszonyok nagyon megváltoztak és kifejtette, hogy a jelenlegi brit politikát, mely a békét hirdeti, a legnagyobb mértékben támogatja.

— Mindazonáltal — folytatta — csak addig leszünk a brit politika hívei, míg az békét hirdeti, abban a pillanatban, amint Angliá kardjára csap, velünk találja magát szemben.

C. E. Bothwell (liberális Swift Current) kijelentette, hogy kerületében több vasútvonal kiépítésére van szükség. Vannak helyek, — mondotta, ahol a farmernek még ma is 25—30 mérföldnyire kell elmennie, hogy a legközelebbi vasútállomást elérhesse.

Majd gratulált a vasúti miniszternek a Hudson Bay vonal kiépítése körül elért eredményekért.

L. H. Jelliff (U. F. A., Alberta Egyesült Farmeri, Lethbridge) a szénszállítás problémájáról beszélt. Kijelentette, hogy Albertában, mintegy százezer ember sorsa függ a szénszállítás problémájának kedvező megoldásától, mindazonáltal érdei a kérdéssel a trón beszédében mit sem hallott. A probléma mielőbbi megoldását sürgeti.

F. P. Quinn (konzervatív, Halifax) heves támadást intézett Dunning vasútiügyi miniszter ellen, akit azzal vádolt meg, hogy a Hudson Bay vasútvonal munkásai részére North Carolina-ból szállított burgonyát és a szűk esécs szentén az Egyesültállamokból importálta.

Dunning a leghatározottabban visszautasította a vádat és kijelentette, hogy összesen 45 bushel amerikai burgonyát szállítottak erre a célra, azt a véletlenül. Kár tehát a konzervatív pártnak 45 bushelért ilyen nagy hűböt csapni.

Majd a konzervatívok vezérét, Bennettet támadta meg, bebizonnyítván, hogy Bennett még 1922-ban is ellenséges volt a Hudson Bay vonal kiépítésének, csupán amikor már látta, hogy a mozgalommal nem tudja magát tovább szembehelyezni, hallgatott el és volt hajlandó a tervet támogatni. Hon. Dr. Edwards (konzervatív Frontenac Addington) Forke, bevándorlásiügyi miniszter ellen intézett támadást és kijelentette, hogy a bevándorlási politikát nem nemzeti, hanem üzleti érdekek irányítják.

Mr. Forke válaszolni akart, de Dr. Edwards tiltakozott az ellen, mire Forke kijelentette, hogy Edwards eljárása nem korrekt.

Majd újra Bourassa vádjával foglalkozott a parlament.

Agyonlőtte feleségét, azután magával végzett a farmer

Prince Albert, febr. 14.

Billy Kaskow, claytonvillei farmer hétfőn anyósával Foxfordon levő homesteadjén öt revolvergolyóval lelőtte feleségét, majd kiment az udvarra és agyonlőtte magát.

A rendőrségi vizsgálat megállapította, hogy Kaskow boldogtalan házasságot élt, minek folytán felesége elhagyta és visszaköltözött édesanyjához.

Kaskow nem tudott belenyugodni a válás gondolatába és felszólította az asszonyt, hogy térjen vissza hozzá. Miptán felesége erre nem volt hajlandó, elkövette végzetes tettet.

A tejtermelők Reginában gyűléseztek

Regina, febr. 11.

A Saskatchewan Tejtermelők nagy szabású konvenciót tartottak, melyet Gardiner, miniszterelnök és Hamilton, földművelésügyi miniszter beszéde nyitott meg.

A gyűlésen számtalan érdekes felvétel történt. A konvenciót Miss Helen G. Campbell (Ottawa) előadása zárta be, melyben Miss Campbell „A modern éva kötelessége” címen gy-